32124

XX. évf. 4. szám. 1938. febr. 15.

1938 FEB. 15.

NEMZETNEVELÉS

(NÉPNEVELŐ)

A KATOLIKUS TANITÓ-EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

Előfizetési ár: Egész évre 4 pengő. Egyes szám ára 24 filler. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28. szám. Telefon: 146—569. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

FŐSZERKESZTŐK: ERDŐSI KÁROLY és FINTA SÁNDOR
Felelős szerkesztő: KOCSÁN KÁROLY

Hirdetések díjszabása: Pályázati hirdetéseknél minden szó 8 fill. Magánhirdetéseknél 12 fill. (Rövidített szavak és számok egy-egy szónak számíttatnak.) Üzleti hirdetések külön díjszabás szerint. Hirdetési díjak előre beküldendők.

A «Nemzetnevelés» a Püspöki Kar rendeletére minden kat. iskolának hivatalból jár és az iskolai könyvtárban megőrzendő.

Aki megismer, még jobban megszeret!

Irta: *Pohárnok Jenő.*

Úgy-e nem kell bizonygatnom, hogy a magyar nemzeti nevelésnek, a magyarabbá lelkesítő tanító-nevelő munkának egyik legerősebb biztosítéka a jó földrajztanítás.

Ha egyszer megöregszem, tudom, öregségem csendes éjtszakájában csillagok csillognak majd felém: kis tanítványaim csillogó szemei.

Ezeknek a gyermekszemeknek csillogása, felejthetetlen sugárzása lesznek életem alkonyán a lelkem előtt bizonyságaim, hogy hatottam, tettem valamit gyorsan elröppent életemben.

Kedves nekem tanítói pályám minden munkaórája. De a legkedvesebbek közé tartoznak a földrajzórák.

Azt a film is csak mint eszköz segítheti, a legszebb kép is csak igazolhatja, amit én, felgyúló drága emlékeimmel mondok Tiszáról, Dunáról, a Hortobágyról, a Tátráról, Erdélyről, Esztergomról, Visegrádról, Balatonról, Fertőről és minden ezernyi szépségről, amit nekem megmutatott, amit elém feltárt a hazám.

Tizenkét éves kisfiú voltam, mikor először felvettem a hátizsákot és aggódó és könnyező édesanyám karjaiból elfogódott szívvel kitépve magam, elindultam első utamra, két koronával — nyulak tenyésztéséből kerestem! — és elmentem megkerülni a Fertőt.

Még azon a nyáron a Balatont, aztán Dunántúlt, majd a Tátrát láttam meg. Győrből elindulva — gyalog.

Bocsássanak meg a kedves olvasók, hogy magamról beszélek. Diákkoromban soha senkivel, egyetlen tanítójelölttel sem találkoztam gyalogutaimon. A háború után kerékpárra kaptam és hála Istennek, találkoztam tanító-testvérekkel néha.

De most, mikor Finta Sándor lapjában szavahihető író tollából azt olvasom, hogy a magyar tanítóknak csak húsz százaléka volt pár napot Pesten, felfájt szívemben a kérdés: vajjon a magyar tanítók hány százaléka ismeri Magyarországot, amiről tanít?

Hány dunántúli tanító járt a Tiszán túl? És onnan valósi hány járt erre mifelénk?

Szegények vagyunk és utazni, bolyongani, sokan azt hiszik drága mulatság.

De kezdjük hát azon: Hányan szeretnék bejárni az országot? hányan érzik, hogy csak papirostudás, amit tudnak, csak a hazaszeretet lángja a láng, melynek fényénél tanítanak.

Jó alap a hazaszeretet. De ezzel együtt mennyivel több, mennyivel színesebb, lelkesebb az élmény erejével, az emlékek kincsesházából kigyúló és adó földrajztanítás!

Találkoztam tanítóval, — bolyongásaim során akarta az én meggyalogolt kilométereimet talán felülcsillogni, — aki szerény kis szobájában svájci albumokat rakott elém és elmondta, hogy ő minden harmadik évben Svájcban nyaral.

— Göcsejben volt-e, testvér? — kérdeztem tőle, mire ő mosolygott, mint egy arisztokrata, akitől azt kérdik, hogy Leventét szívott-e, kegyelmes uram?

Sajnáltam szegényt. Ő meg engem, mikor másnap reggel a rekkenő alföldi melegben eltalpaltam dél felé, a Hortobágy felé . . .

Testvéreim, magyar tanítók, induljunk el! Bontsuk ki szárnyainkat.

Ismerjük meg a mi hazánkat, ez szent kötelességünk!

Aki megismeri, még jobban szereti majd. Sőt: csak az szereti meg igazán!

Aki azt sóhajtja erre, hogy mennék, de miből, annak azt mondom: amiből én mentem!

1928-ban például — két tanítójelölttel — kerékpáron bejártam az egész országot, 28 napig voltunk el.

Sátrat vittünk, abban aludtunk, egyszerűen étkeztünk, hárman költöttünk összesen 105, azaz egyszázöt pengőt.

Nem hazugság!

Újabb kifogás: nincs sátor! Nincs kerékpár!

Egy kerékpár egy hétre hat-hét pengőért

kapható kölcsön. Sátor nem feltétlenül kell. Iskolában, pajtában nagyszerűen lehet aludni.

Még újabb kifogás: nem tudok kerékpározni.

Hát akkor gyere vonaton, testvér.

Egyszerre nem kell bejárni az egész országot. Utazz el valahová, aztán keríts tanyát magadnak valami kis faluban és onnan sétálgass naponta, hol északnak, hol délnek. Egy-egy vidék szívében három-négy nap alatt nagyon sokat lehet látni, tanulni.

Helyszűke miatt egyenlőre nem akarok sokat mondani, csak el akarok, el szeretnék indítani valamit:

Ismerjük meg Magyarországot!

Ha nálam alkalmasabbat nem talál a Szövetség, ezennel felajánlom magamat a megszervezés munkájára.

Elgondolásom egészen röviden az alábbi:

A Szövetség «Országjáró» bizottsága összegyüjti:

1. Azoknak a tanító testvéreknek címét, akik vállalják, hogy városukban 10—50—100 tanító elszállásolását, olcsó élelmezését megszervezik egy hétre, és vagy maguk lesznek, vagy gondoskodnak ügyes ciceronékról.

2. A bizottság összegyüjti azoknak a falusi tanítóknak címét, akik biztosítják, hogy a községükön átvonuló, kellő igazolvánnyal ellátott, a bizottság útján bejelentett országjáró tanítóknak az iskolában, vagy más alkalmas helyen megszabott időben — mondjuk a nyár két hetében — szállást biztosít.

3. Összegyüjti, meghirdeti az egyes magyar városokba kívánkozó tanító- és tanítónőjelentkezőket és a csoportos tanyázást megrendezi.

4. Összegyüjti azoknak a tanítóknak vagy tanítócsaládoknak címét, akik nyáron pár napra, esetleg hétre szívesen és olcsón elvállalnak szállásra és étkezésre tanító fizetővendéget.

A tanító fizetővendégek tanulmányi nyaralását eligazítja.

5. Összegyüjti azoknak a tartalékos tisztvagy cserkésztisztanítóknak címét, akik vállalnak tanítótáborozást a Szövetség által bérelt vagy vásárolt sátrakban, az országnak egy-egy szép helyén.

6. Akik kerékpáros országjárás vezetését vállalják.

*

... Egyenlőre csak ennyit.

Legyen ez az írásom felvetett gondolat. Szóljon hozzá, aki velem együtt érzi, hogy nagyon fontos, nagyon szép és nem megvalósíthatatlan, amit szeretnék.

Megkérem a szerkesztő urat, adjon helyet a hozzászólásoknak.

Addig is, míg a dolog kialakul, tisztelettel bejelentem, hogy: vállalom 10—50—100 tanítónak győri egyhetes olcsó tanulmányi nyaralását. Programm: Győr, a Kisalföld vizei, tájai, Pannonhalma, egy kis bakonyi gyaloglás, esetleg Sopron, Nagycenk ... gyönyörű sétákkal, olcsó vasút- és autobuszutakkal, egyenlőre minden állami segély nélkül. Aki szereti a hazát, az követ: hozzászól és — sürget!

PEDAGÓGIA

Néhány szó a tanítóképzés reformjához.

Irta: *Ujhelyi István.*

Régi óhaja teljesül ezzel a tanítóságnak, de mikor eme kívánság a megvalósulás felé közeledik, elmulaszthatatlan szükség az, hogy a tanítóképzéssel, a tanítói hivatással kapcsolatban kívánalmak már most, a törvény megvalósulása előtt figyelembe vétessenek.

Szükség van a tanítóképzés reformjára elsősorban szakműveltség szempontjából, hogy a tanítóság a mai száguldó élet követelményeinek megfelelően tudja magasztos hivatását betölteni. Kellőképen tudja a rábízottak lelkét úgy alakítani, hogy azok a szükséges tudás birtokában, az élet sokezer követelményeivel szemben becsületes, Istent imádó, hazájáért, embertársaiért minden áldozatot meghozni tudó lélekkel legyenek képesek helyüket megállani.

Szükség van erre a reformra a nép gazdasági nevelése szempontjából is.

Ma a tanító a nap 24 órájából alig néhány órát tölthet az iskolában. Elszólítja az élet oda, az élet nagy iskolájába, a nép közé, hogy vegye ki részét a különböző társadalmi, szociális munkálkodásból is. Ma ugyanis nem elég az iskolai munka, folytatódni kell annak az iskola falain kívül is, ahol ezer meg ezer veszély, úgy erkölcsi, mint anyagi veszedelem fenyegeti az iskolából kikerülteket, hogy tönkretegyék, megsemmisítsék az iskolai éveken át lelkekbe plántált nemes csemetéket s maguk hatalmába kerítsék a romlásra hajlamos lelkeket. Vezetni, irányítani kell nemcsak iskolája, hanem faluja népét is. Megóvni a különböző oldalról jövő kísérletezésektől, támadásoktól s a segítés leple alatt bujkáló gonoszlelkűek fondorlataitól. Be kell láttatni a néppel, meggyőzni őket arról, hogy a minden oldalról elnyeléssel fenyegető gazdasági krízisek polipkarjaiból csak az önsegítéssel tudunk megmenekülni. Ennek pedig egyedüli s legbiztosabb eszközei a nép javáért dolgozó különböző szövetkezetek. Amit nem tud legyőzni az egyesek ereje, legyőzi azt a szövetkezésben rejlő erő.

Úgy kell tehát a tanítóképzésnek megreformálódni, hogy az új tanítógeneráció, mint meggyőződéses szövetkezeti ember hagyja el az iskola falait s többi vezető társaival vegye kezébe faluja szociális irányítását.

Szükség van a reformra társadalmi szempontból is.

Közismert dolog, hogy a magyar falu szellemi, gazdasági irányítása három tényezőtől: paptól, jegyzőtől, tanítótól függ. Ott, ahol a három tényező

megérti egymást, nincs is semmi baj. Annál több ott, ahol a megértés hiányzik.

A megértés hiányának számtalanszor lett már okozója a három tényező iskolai képzettségének különbözősége.

Ezt a különbséget a tanító a legtöbb esetben folytonos önképzéssel, alkalmazkodni akarással el akarta ugyan tüntetni, ami sajnos, nem mindig sikerült. Számtalanszor megtörtént az, hogy fiatal, törekvő, érzékenyebb lelkű tanítót, egy-egy meggondolatlanul odavetett s alacsonyabb képzettségére célzó tapintatlan megjegyzés örökre megfosztott minden ambíciótól.

A tanítóképzés reformjának nagy vonásokban ismertetett mikéntje nagy gondot kíván fordítani úgy a szellemi, mint a hivatásszerű rátermettség megállapítására is.

Ez nagyon helyes. Különösen helyes a hivatásszeretet és rátermettségnek a komoly megállapítása. E kettő nélkül soha senki se menjen erre a magasztos, de nagyon sok tövist termő pályára. Akiben ez a két utóbbi feltétel a tanítóképzés alsó tagozatában fellelhető, ne zárassék el az elől a tanítói pálya még akkor sem, ha az talán gyengébb tanuló.

Rátermettséget, hivatásszeretetet sem szorgalommal, sem önképzéssel pótolni nem lehet, a hiányos tudást ellenben igen.

Százszor inkább jöjjön kevesebb tudású, de e magasztos hivatásért élni-halni tudó, melegszívű ifjú a tanítói pályára, mint a nagytudású, de napszámos munkát végző s a falutól mindenáron szabadulni kívánó, elégedetlen emberrel tegyék tönkre a falut. A mi kérges tenyerű, nehezen felmelegedő, de egyszerű, becsületes magyarjainkat ezek sohasem fogják megérteni, se azok a tőle lélekben távol élő tanítót.

Nagyon fontos megoldást váró probléma az is, hogy miként illeszkedik be az új tanítóképzésbe a kántorképzés.

A felekezeti iskolánál még ma is igen sok az egytanerős, hol egy személynek kell ellátni nemcsak a tanítást, de annak a hitközségnek a kántori teendőit is. A több tanerős felekezeti iskolánál egy tanerő — leszámítva egy néhány nagyobb hitközséget, ahol külön kántor van — szintén kántortanítói állást tölt be.

Ezeknek tudatában önkéntelenül a kérdések zöme vetődik fel. Együtt marad-e a kántortanítóság a tanítósággal? Ha igen, hol és mikor nyer képesítést a kántor? Ha nem, mi lesz a már több mint egy évtizedet meghaladó idő óta tanítói fizetésnek számított kántori javadalommal? Mi történik azokkal a kántortanítókkal, akik a régi kántori, tanítói oklevél alapján töltik be kántortanítói állásukat?

Az itt említett kérdéseknek tisztázása nemcsak hitéleti, de egyházzenei és a falu zenei kultúrájának s a különböző iskolák anyagi fenntartójának szempontjából is igen fontos.

Ha a kántortanítói állások együtt maradnak, a kántorképesítéssel együtt kell haladnia a tanítóival. S ott kell kezdődnie, ahol kezdődik a tanítóképzés, az alsó tagozat legelső fokán.

Mi lesz azonban ekkor azokkal az ifjakkal, akik a négy osztály elvégzése után alkalmatlanoknak találtattak a tanítói pályára? Avagy talán csak a felső tagozatban lesz kántorképesítés? Két év alatt ez lehetetlenség.

Ha a tanítói képesítést elválasztják a kántoritól, akkor el kell választani a javadalmat is. Ez volna a leghelyesebb. Ha azonban ez megtörténnék, mérhetetlen terheket jelentene azokra a szegény egyházakra, amelyek eddig alig számbavehető összeggel, 1—200 P-vel járultak hozzá kántortanítójuk fizetéséhez, de nem csekély megterhelést jelentene az elválasztás az államra is azoknál a kántortanítói állásoknál, ahol az állás javadalma 50—100 százalékban kántori.

Ezek a kérdések rendezésre várnak. Tisztázásuk elmulasztása sok bonyodalomra adna okot. Nem hiábavaló tehát minden olyan gondolat felszínen tartása, mely a tanítóképzés reformját s az ezzel kapcsolatos kérdések megoldását a megvalósuláshoz közelebb viszi.

GYÜMÖLCSFÁT szállít
a SZIRMAI FAISKOLA
SZIRMA.
Kérjen árjegyzéket.
E hirdetés beküldője 40% engedményt kap.

A missziós munka kiegészítése.

Irta: *Tóth Nándor.*

Tulajdonképen úgy is nevezhetném, hogy világi misszió, azt a munkát, amiről néhány gondolatot szeretnék csak papírra vetni. A kereszt ügyének diadalra juttatását szolgálja az az egyházi munka, amit a világi papok missziós egyesülete szolgál évről-évre mind nagyobb és nagyobb sikerrel. A gondolat, amikor elindult, a világi papság között mindenfelé nagy örömmel fogadtatott. Az élet hívta életre a szervezetet. Szükséges volt és kellett.

Ennek a munkának a kiegészítését vélem szolgálni akkor, amidőn úgy látom, hogy teljes sikerre csak az esetben számíthatunk, ha mi, világiak is belekapcsolódunk.

Ennek a belekapcsolódásnak úgy kell történni, hogy szorosan hozzásimuljon a misszióró pap beszédanyagához és bemutassa ugyanakkor a misszió ideje alatt, vagy után a katolikus művészet és irodalom gyöngyeit, sajtópropagandává szélesedve adja a katolikus kultúra teljességét.

Milyen szép lenne például, ha a templomban folyó missziós munka után, a színpadról folytatódna a gondolat. Katolikus íróink színdarabjai a lelkileg kellően előkészített közönséget a katolicizmus lelki közösségébe újra bekapcsolná. A ma már minden faluban működő dalárdák katolikus zeneszerzők

munkáit énekelve, az ilyen irányú lelkiműveltség és új szépségek és meglátások forrásává emelnék az egyházi munkát. A lehetőségeknek és módoknak ezer változatát szinte kínálja az élet.

Nem tartanám azt sem utolsó gondolatnak, ha az egyházi missziós munkát a színpadi folytatásos befejezés után egy képkiállítás zárná le.

Ha végig nézzük a falusi házak sok naiv és művészietlen képgyüjteményét, azt hiszem, még üzleti szempontból is kifizetné magát egy vándorgyüjtemény összeállítása a legszebb képeinkből.

A falusi ember még ma is el van zárva a kultúrától, sok tekintetben újságot, ha olvas is, csak azt olvassa, ami a keze ügyébe kerül. Képet ha vesz, ünnepélyes alkalmakkor azt veszi, ami a keze ügyébe kerül, a legközelebbi boltos ízlése szerint válogatva.

Ma pedig már olyan bőséges és szép egyházművészeti anyag áll rendelkezésre, akár színnyomatokból és metszetekből is, hogy szinte lehetetlennek tartom, hogy csak kis mértékű propagandával is ki ne fizetődne a vállalkozás.

A katolikus könyvtermelés is hála Istennek ma már élet- és üzletképes. A baj azonban ott van, hogy nagyon hosszú és kacskaringós az az út, amíg a fogyasztóig eljut.

Ezt az utat lenne kiküszöbölendő végezni a világi misszió, amikor könyvkollekciójával megjelenne abban a községben, ahol az egyházi misszió befejeződött.

Az iskolák mindenütt bőséges területet adnak egy ilyen alkalmi kiállítás rendezésére, ha az anyagot készen kapják.

A magyar nép háziiparában adott művészete annyi eredetiséget, annyi szép meglátást tartalmaz, hogy a már háziiparában iskolázott és szépséghez szokott szemét csak fel kelle nyitni az egyházi képművészet szépségeire, hogy azt azután szívvel és lélekkel magáévá tegye.

Én azonban, amikor az ilyen gyüjteményes kiállítással kapcsolatban arra gondolok, hogy nem tisztán a kimondottan szent könyveket és imakönyveket tartalmazza az, hanem a világi vonatkozású regényeket is.

Ha a közönséget nevelni akarjuk, akkor a katolikus kultúra teljességét maradéktalanul kell adnunk. Adjuk tehát fényképekben a kiállítás ideje alatt a hatalmas és káprázatosan szép katolikus templomaink legszebbjeit, a kép alatt kifüggesztett rövid történetével.

Adjunk egy kevés külföldi missziós anyagot is, lehetőleg kevés, de annál szemléletesebb statisztikával. Ez föltétlen vonzó és a fantáziát foglalkoztatja.

Vetített képes előadásban mutassuk be egy este kegyhelyeinket, ismertessük azok rövid történetét.

Ahol mozi van, a misszió ideje után rögtön mutattassunk be egy-két katolikus filmet. (Ave Mária, A gyónási titok áldozata.) Az így szervezett és rendezett világi misszió kiegészíti a templomi munkát.

A megindulásnak központilag kellene történni. Azt hiszem, hogy a képek nyomásával foglalkozó cégek, a könyvkiadók az anyagot szívesen adnák, ha kézbe vesszük a dolgot.

Addig is azonban, míg ez megtörténik, szükségesnek látszik a missziók sikerének támogatására megindítani mint teljesen világi feladatot a sajtó propagandát, valamint a katolikus színműirodalom intézményes és alapos felkarolását.

A tanító a magyar falu lelke, a falu kultuszminisztere.

Az új élet új munkatempót, új küzdelmet, új harci eszközöket követel tőlünk fennmaradásunkért, hitünkért, hazánkért.

Ma, amikor a világ már két táborra szakadt, nem lehet kétséges, hogy a győzelemért — Krisztusért — mindent el kell hogy kövessünk.

A legerősebb fegyver.

Irta: *Ekamp Nándor.*

Nincsen olyan tájékozatlan ember a világon, aki valami módon ne látná, érezné, vagy szenvedné, hogy a világnézetek döntő harcának korát éljük.

Már-már úgy látszik, hogy az Antikrisztus ereje oly mértékben növekedett meg, hogy alig tudunk ellene védekezni. Rémülve látjuk azt a szellemi és fizikai rombolást, melyet ez a szellem és annak szervezett ereje szemünk láttára végez.

A Szovjet, Mexikó, Spanyolország milliós népeit már is szolgálatába állította a rombolás. Nehezen tudjuk megérteni, miként jutott idáig a világ?

Pedig igen egyszerű meglátni az okokat, melyek a mai állapotokat létrehozták.

Aki nyitott szemmel figyelt és főkép olvasott, az láthatta, hogy a XVIII. század második és a XIX. század első felében a nyugati műveltség örve alatt előbb a francia, majd a német felvilágosodás szellemi áramlata *Rousseau* és *Nietzsche* írásain keresztül megindította a vallást tagadó és a kereszténységet engesztelhetetlenül gyűlölő tervszerű és rendszeres hadjáratot Krisztus és Egyháza ellen.

Ebben a hadjáratban legerősebb fegyverük volt a nyomtatott betű, a sajtó minden alakjában.

És ma is nem az ágyú, nem a tank, nem a repülőgép és nem a harcgáz a legerősebb fegyverük, melylyel a tüzérségi előkészítést végzik, hanem a sajtó, amellyel hozzáférnek mindenkihez s először a lelkeket roncsolják össze, kiűzve azokból a hitet, reménységet és szeretetet s megtöltik fanatikus gyűlölettel sajtójuk útján. Az ilymódon előkészített lelkek azután minden fizikai rombolásra is készek, amint azt az orosz, mexikói és spanyol viszonyok igazolják.

Nagyon érdekes megfigyelni a sajtó magatartását a rombolás színtereiről szóló tudósításokban. Egyik tipikus fogásuk az elhallgatás, vagy leegyszerűsítés. A legszörnyűbb embertelenségekről vagy nem írnak, vagy néhány eldugott sorban röviden regisztrálnak. A spanyol nemzeti küzdelmet igen

sokáig mint zendülést és felkelést kezelték; a Szovjetet mint udvarképes diplomáciai tényezőt emlegetik stb.

Ez az elvakító sajtóporhintés az oka annak, hogy sokan ma sem tudják, hogy valójában mi történik a világban Krisztus híveivel és Egyházával. Szomorú és szégyelni való, hogy igen sok magyar katolikus is segíti erőssé és hatalmassá tenni azt a fegyvert, mellyel az istentelenség az Egyházat állandóan támadja... a nem keresztény sajtót.

Ütött már az utolsó óra arra, hogy a mi hitünk, vallásunk, Egyházunk és hazánk védelmére hivatott katolikus sajtó erejének növelésére és harci készségének támogatására minden katolikus sorompóba álljon! S itt már csak a példa nevelő hatása miatt is az első vonalban álljon a tanító.

Ha nem akarjuk, hogy ismét a tagadás és rombolás legyen úrrá fölöttünk s hogy hazánkat ismét igájába hajtsa a vörös terror, akkor első kötelessége minden katolikus magyarnak a Krisztust és a hazát védő és erősítő sajtót támogatni minden eszközzel, még nagy áldozatok árán is.

Amikor az ellenség nagy erővel támad, még a harangokat is ágyúkká öntik s az ékszereket és háztartási fémtárgyakat is a haza oltárára teszik.

Az ellenség a szellemi harcok mezején már mindent elsöpörni kész erővel támad, legerősebb fegyvere a sajtó, mellyel szembe kell állítanunk a katolikus sajtó védőfegyverét.

Ennek a sajtónak erősítése ma a legelső kötelességünk! Hála Istennek, már van igen nívós nagy napilapunk, a «Nemzeti Ujság», olcsó esti lapunk, az «Uj Nemzedék», igen tartalmas heti néplapunk, «A Szív» ujság, tudományos folyóiratunk a «Magyar Kultúra», a «Katolikus Szemle», szépirodalmiak a «Képes Krónika» és az «Élet», a 10 filléres «Új Élet» regénytár és még igen sok lapunk és folyóiratunk, szaklapunk (Nemzetnevelés stb.), amelyek a mi fegyvertárunkba tartoznak.

Nem lehet öntudatos híve vallásának és hű fia Egyházának, aki nem támogatja az Egyház és haza legerősebb támaszát a katolikus sajtót.

Trunkhahn
MAGYARORSZÁG KATHOLIKUS KÉZBEN LEVŐ EGYETLEN POSZTÓGYÁRA
TRUNKHAHN · POSZTÓGYÁR · BUDAPEST
SZT IMRE
Vásároljon közvetlen a gyárból gyapjúszövetet!
ELADÁS:
VI. TERÉZ KRT. 8.
IV. PROHÁSZKA OTTOKÁR-U. 8.
Kérje mintáinkat. Tartóssági garancia!
ÚJ BOLT II. MARGIT-KRT. 50.

Jobb eredményt — jobb eszközökkel.

Irta: *Varga József.*

A magyar püspöki karnak 1937. évi március 17-iki tanácskozásán kibocsájtott Tanterv és Utasításból csak egyetlen mondatot ragadok ki, amely szinte lenyügöző hatással van reám... Nem tudok szabadulni tőle... Nem tudom, hogy ki írta le azt a mondatot, de aki azt leírta, *az ismeri az osztatlan iskolát.*

A 37. old. utolsóelőtti bekezdése így szól: «*A főtörekvés az legyen, hogy mind a hat osztály lehetőleg minden órán ugyanazt az anyagot kapja*».

Ezt a mondatot csak olyan ember írhatta le, aki ismeri az osztatlan iskolát és azt a nehézséget, amellyel annak küzdenie kell, hogy célját elérhesse... Nagyszerű gondolat! Annyira el vagyok ragadtatva tőle, hogy bár az író csak a vallástan tanítására értette, én szeretném, ha az osztatlan iskola egész tananyagbeosztásának is ez lenne az «iránytűje», a gerince, a tengelye. Mert hiszen ezen fordul meg, hogy eredményes lesz-e az osztatlan iskola tanítójának munkája.

Üres és kenetteljes malaszt marad azonban ez a Tanterv és Utasítás, ha a Szent István-Társulat Tankönyvszerkesztő Bizottsága megfontolás tárgyává nem teszi az abban foglaltakat és annak megfelelően át nem alakítja az osztatlan iskola olvasó és tankönyveit.

Az osztályösszevonások előnyeit az új Tanterv és Utasítás nemcsak hogy elismeri, hanem sokszor egyenesen megköveteli. Ez is haladás! Nagyon helyes! Igy pl. a 350. oldalon a többek közt ez áll: «Ebben az összevont III—IV. és V—VI. oszt. anyagát váltakozó *A)* és *B)* évre tagolja». «Az összevont III—IV. oszt. tárgya heti ½ órában a természetrajz» stb.

Soraimmal nem bírálni akarok. Csupán fel szeretném hívni az illetékes tankönyvszerkesztő bizottság figyelmét arra az anomáliára, amely jelenleg fenn áll. T. i. a Tanterv és Utasításban többször is hangsúlyozott osztályösszevonást a III—IV. oszt.-ban a megfelelő tankönyv hiányában nem lehet végrehajtani. (Nagy baj!) Nincsen a III—IV. oszt.-nak közös olvasó- és tankönyve. *A)* és *B)* év alakjában sem használhatja a IV. oszt. a III. oszt. könyvét, mert nem találja meg benne a IV. oszt. földrajz anyagát. De a III. oszt. sem használhatja a IV. oszt. könyvét, mert nem nélkülözheti az ő beszéd és ért. gyak. anyagát szépen kiegészítő olvasmányokat.

Kétféle megoldás lehetséges. Először: A kettőből összekombinálni az új III—IV. oszt. olv. és tankönyvét. Ez volna a legkényelmesebb és a legegyszerűbb megoldás.

Másodszor: A legjobb és legtökéletesebb megoldás az osztatlan iskolák tankönyvreviziója volna.

Ne féljünk tőle! El nem kerülhetjük. Igy nem maradhat. Az osztatlan iskola célját csak az ő különleges helyzetének megfelelő küönleges eszközökkel tudja elérni.

Az osztatlan iskolában felesleges erőpazarlás az öt csoportban való olvastatás. Célszerűbb volna három csoportban. Igy: I, II—III, IV—VI. Ezen a három olvasókönyvön és a példatáron kívül szükség volna egy külön tankönyvre, amely ölelje fel szépen mindazt a tananyagot, amelyet a Tanterv és Utasítás az osztatlan iskola III—VI. oszt. részére előír.

A tananyag összeállításánál azonban: «A főtörekvés az legyen, hogy a III—VI. osztály lehetőleg minden órán ugyanazt az anyagot kapja».

Amikor pl. a III—IV. oszt. a Bodriról tanul, ugyanakkor az V—VI. oszt. is ismételje a Bodriról tanultakat, de ő már tanulja meg hozzá a többi kutyaféléket is. Amikor az V—VI. oszt. a kapásnövényekről tanul, ugyanakkor a III—IV. oszt. is a kapásnövényekről tanuljon. Csak persze a tanulók értelmiségi fokának megfelelőleg kevesebbet. Amit más-más betűszedéssel lehetne megkülönböztetni.

Az új Tanterv és Utasítás végrehajtása tehát szorosan összefügg a fentebb elmondottakkal, amik fölött szükséges és érdemes is gondolkozni.

Jegyzetek.

Szót kérek.

Tanító vagyok, aki szeretem hivatásomat és annak is élek. Dolgozom reggeltől estig, estétől késő éjszakáig: tanítok, előadásokat tartok, szövetkezetet vezetek stb., nevelem, tanítom a rám bízott embercsemetéket és azok szüleit, községem népét. Kaptam is már ezért egy-két meleg kézszorítást, egy pár hizelgő jó szót főispántól, szolgabírótól, tanfelügyelőtől és másoktól. Szóval észrevették, hogy dolgozom.

Igen ám, szerkesztő uram, de nyakamra nőttek a gyerekek s a mindig többe kerülő ruházkodásukat, taníttatásukat, egy-egy betegség kezeltetését is nem lehet a kézszorításokból és jó szavakkal kifizetni. Egy gondterhes este, hosszas latolgatás után azután elhatároztam, hogy jövedelmem pár fillérrel való kiegészítése érdekében, irok majd annak az ismerősömnek, akinek szava az illetékesek előtt súlyt jelent s ismeri is működésemet, hogy hívná fel rám a figyelmüket. Nagy segítség volna bizony nekem a VII. fizetési osztály vagy a körzeti iskolafelügyelői megbízatás. Nem tudom, de talán meg is érdemeltem volna valamelyiket eddigi, sokat dícsért működésem után.

Amikor azután az elhatározást valóra akartam váltani, jött az újság, hogy a kultuszminiszter úr egy hadirokkant tanítótársam ellen fegyelmit indított, mert protekciót vett igénybe. Hát bizony ezen egy kicsit elgondolkodtam, szerkesztő úr, mert itt a mi vidékünkön nem egy, kettő került kartársaim közül a VII. fiz. osztályba és nálamnál fiatalabbak a díszes iskolafelügyelői tisztségbe, akik bizony iskolai és iskolánkívüli munkájukban nem igen váltak ki s ezekért nem is igen dicsekedhetnek illetékesek kézszorításával és dícsérő szavaival. De előbbre jutottak azért, mert amíg én — nem értvén a politikához, — kötelességemet teljesítettem és kizárólag a hivatásomnak éltem, ők hangoskodva korteskedtek, agitáltak, fenyegettek stb. jelöltjük érdekében. S íme, én lemaradtam tőle; Isten ments, hogy irígyelném tőlük, ki a VII. fizetési osztályba került, ki iskolafelügyelő lett, van aki fegyelmi multtal is. Mit gondol szerkesztő úr, milyen érdem alapján? S vajjon előbbrejutásukat protekció nélkül érték el?

Ezek a gondolatok jártak a hír olvasásakor egész nap a fejemben s elhalasztottam a levélírást. Este azután egy újabb esemény ért. A népművelőelőadás megkezdése előtt szomorúan áll elém állomásunk egyik vasúti őre és elpanaszolja, hogy öt pengőre büntették meg, mert kérésére a már régen soron lévő kinevezése ügyében X. úr levelet írt illetékes helyre.

Tessék elgondolni, szerkesztő úr hogy ezt hallva, hogy forgott körülöttem minden. Természetes, hogy ezekután a megírni szándékolt levelet nem írtam meg. Eddig elkerültem a fegyelmit, a büntetést, most sem teszem ki magam egyiknek sem.

De most már mondja meg szerkesztő úr, hogy protekció nélkül észreveszik-e azt, aki több évtizedes lelkiismeretes, becsületes, csak hivatásának élő munka után a kézszorítások és elismerő szavakon kívül egy kis anyagiakkal járó előléptetést, elismerést is szeretne kapni? Vagy nekem, aki a rendeletek betartását kötelességemnek tartom, a politikába a jövőben sem avatkozok bele, nekem le kell az előléptetésről örökre mondani? Vagy a protekció csak a magunkfajta kis embereknek, tanítóknak, vasúti baktereknek tilos? Vagy a nálunknál magasabb állást betöltő, protekciót igénybevettek megbüntetését nem hozzák nyilvánosságra?

Szeretnék ezekre a kérdésekre feleletet kapni, szerkesztő úr, mert én annak az illetékesnek most már nem írom meg a levelem.

Szerkesztő úr híve

Falusi L.

Fittler Sándor
ORGONA- ÉS HARMONIUM-KÉSZITŐ MESTER
ALAPITTATOTT: 1910

BUDAPEST: VII. DAMJANICH-UTCA 38.

Orgonák. Harmóniumok
Orgonajavitások, Homlokzatsipok.
kedvező fizetési feltételekkel, 10 évi jótállással.
Könnyen hordozható táskaharmóniumok lábfujtatással.
Költségvetés, árjegyzék díjtalan.

KATOLIKUS TANÜGYI KÖZLÖNY

4. szám.

TARTALOM.

Rendelet.

635/1938. sz.: Tűzrendészeti hatóságoknak és tűzoltóságoknak tanügyi hatóságok és tanszemélyzet részéről való támogatása.

RENDELET.

A bíboros hercegprímás 635/1938. számú rendelete a tűzrendészeti hatóságoknak és tűzoltóságoknak tanügyi hatóságok és tanszemélyzet részéről való támogatásáról.

Valamennyi katolikus iskola tanügyi hatóságának, igazgatóságának.

A katolikus iskolákra is kiterjesztem a VKM 8287/1937. eln. számú következő rendeletét:

«Az 1936 : X. t.-c. rendelkezései alapján az eddig szűkkörű tűzoltás működési területe rendkívüli módon kibővült, jelentősége fokozódott. A tűzoltócsapatokra, mint a jövő háborújának légoltalmi alakulataira széleskörű és igen fontos feladatok várnak.

Érthető tehát az országos tűzrendészeti felügyelőnek az a törekvése, hogy az újjászervezés munkájába a tanügyi hatóságokon keresztül a különféle tanítótestületek tagjait is bekapcsolja. Különösen fontos szerepet szán a falusi és tanyai tanítóknak, mint akik sok esetben egyedül lennének megbízhatók működési helyükön a szervezés munkájával.

A magam részéről az újjászervezett tűzrendészet igen fontos nemzetvédelmi munkáságát elősegíteni kívánom, és ezért elrendelem, hogy a népiskolai tanítók, középfokú, középiskolai és szakiskolai tanárok

1. erkölcsi támogatásban részesítsék a tűzoltóságot, és használjanak fel minden alkalmat annak népszerűsítésére a népművelési előadások, leventeoktatás, gazdaköri működés és társadalmi érintkezés során;

2. vállalhassanak tényleges szerepet (parancsnoki, tiszti beosztást) az önkéntes, kötelezett vagy magán tűzoltóságnál is, ha úgy érzik, hogy ez az elfoglaltságuk a tanításra való előkészületben és hivatásos munkájukban nem akadályozza őket, és ha tűzoltói szolgálatuk alatt helyettesítésükről gondoskodni lehet.

Felhívom a Címet, hogy ennek a rendeletnek végrehajtását hivatalos iskolalátogatásai alkalmával ellenőrizze, és a tanszemélyzetet a tűzrendészet ügyének felkarolására buzdítsa».

HIRDETÉSEK

Most jelent meg:

A Katolikus Akció katekizmusa

melynek beszerzését és használatát a nagymélt. Püspöki Kar a közép-, középfokú és szakiskolák összes osztályaira *elrendelte.*

Ára 2 fillér.

MEGRENDELHETŐ A SZENT ISTVÁN-TÁRSULATNÁL.

A katolikus középiskolák
számára szükséges

Iskolai nyomtatványok

sajtó alatt vannak.

Megrendelhetők a kiadónál:

Szent István-Társulat

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Korszerű oktatás

Irta

Sebes Gyula.

Megrendelhető

a Szent István-Társulat

könyvesboltjaiban.

Ára 3.— pengő.

Tanulmányi értesítők vászonkötésben.

Polgári iskolák számára, ára ... P —.70
Tanító(nő)képzők számára, ára P —.80
Középiskolák számára, ára ... ... P 1.—

Minden 10 példány után 1 példányt adunk a szegény tanulók részére.

Megrendelhető a kiadónál: **Szent István-Társulat**

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

ISKOLAI SZÓTÁRAK:

Bitter—Puhr. Német-magyar szótár, vászonkötésben **6.—**
* **Bitter—Puhr.** Magyar-német szótár, vászonkötésben —.—
* **Jirka—Vézner.** Latin-magyar szótár, vászonkötésben —.—
Birkás. Francia-magyar szótár, vászonkötésben **4.—**
Birkás. Magyar-francia szótár, vászonkötésben **4.—**

* A csillaggal jelöltek sajtó alatt.

Megrendelhető a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám) és könyvesboltjaiban:

Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2., *Szeged*, Kárász-utca 14., *Pécs*, Széchenyi-tér 18., *Cegléd*, Rákóczi-út 2., *Balassagyarmat*, Rákóczi fejedelem-út 20., *Győr*, Deák Ferenc-utca 2., *Debrecen*, Szent Anna-utca 10—12.

Híven teljesítem kötelességeimet!...

Irta: *Szabó D. Béla.*

Igy tett fogadalmat sokszáz tanítónövendék a liliomos cserkészzászló alatt, hogy tiszta lélekkel harcol *Istenért, hazáért és embertársaiért.* Ezt a fogadalmat a ránkbízott ifjúság nevelése érdekében is érvényesítenünk kell. És mégis az iskola és cserkész-otthon falai közül kiáradó ifjú tanítónemzedék mintha megfeledkezne fogadalmáról és nem terjeszti azt az eszmét, amely több mint negyedszázada *élesztgeti az egész magyar társadalmat.*

Mert a cserkészet magyar földön sem tért le arról az útról, amelyen alapítója — az immár legendás hírű *Lord Robert Baden-Powel* — elindította, nálunk sem lett a kiváltságosak mozgalma, hanem *valláserkölcsi nemzeti* alapon, jellem- és testnevelésével átfogta az egész magyar társadalmat. Százezer ifjú viseli nálunk is a cserkészliliomot az előkelő gimnázium tanulóitól a szegedi rongyos «talpas»-okig, az egyetemi katedrától a szegény rikkancsok őrséig.

Különbbé lenni — ez a gondolat hevíti a cserkészeszme minden katonáját. És ez a vágy a városok határán túl kifagyott volna ifjúságunkból? Miért nem terjesztik szét a fiatal tanítók a falvakban is a jobb jövőért küzdő cserkészgondolatot, miért nem alakítanak örsöket, rajokat és csapatokat? Miért torpannak meg az akadályok előtt? Mert ha vannak is, legyőzhetetlenek nincsenek. Számoljunk le az alaptalan váddal, hogy a cserkészet csak gazdagoknak való, mert *költséges.* Sem a ruházat, sem a felszerelés nem kötelező és civilruhájában is lehet mindenki nagyon jó cserkész. (A legelső magyar csapatok egyike a Szilassy-birtok egyik majorjában alakult az ottani béresgyermekekből — 1910-ben !) Hogy falvakban csak *kisebb létszámú cserkészcsapat* alakulhat : ez sem baj ! Sőt tapasztalat szerint ezek sokkal eredményesebben működhetnek a lelkiek és egyéni nevelés terén, mint a mammut-csapatok. A kötelező *leventemunkát* sem keresztezi mozgalmunk, hiszen a mi munkánk azon túl foglalkozik az ifjúsággal. A falusi ifjúság nappali elfoglaltsága se ijesszen vissza : foglalkozzunk az *esti órákban* velük és használjuk fel a vasárnap délutánt is. Igy talán visszatartjuk őket, vagy legalább az érdemesebbeket a korai kocsmázás és az ezzel együttjáró erkölcsi lezüllés veszedelmétől. A cserkész-otthonnak szükséges *helyiség* kérdése sem aggaszthat : az iskolafenntartó kész örömmel adja át az iskola bármelyik tantermét a célnak. És ha ez nem alkalmas : egy magánház tágasabb szobájában is megtaláljuk helyünket.

A cserkészmozgalom a londoni elhagyatott utcagyermekek jó munkára megszervezésével indult el világhódító útjára. És számos külföldi országban máris a legszélesebb körben terjedt el. Igy *Amerikában* többezer faluban, sőt farmokon működik csapat, amelynek bizonyítéka a fiúk «történeti liget»-e, amellyel történetük emlékeit örökítik meg példaadó módon. *Indiában* minden faluban a fiatal tanító vezeti gyakorlatias szellemben a cserkészetet és még a legkisebb községek is 3—4-es körzetekben végzik ezt a munkát. *Angliában* — a cserkészet hazájában — ugyanolyan mértékben terjedt el a mozgalom a falvakban is, mint a városokban. Sőt még a próbaanyagot sem kellett megváltoztatni számukra. Hozzánk legközelebbeső példa talán *Tirol,* ahol a katolikus osztrák cserkészmozgalom csaknem minden eldugott faluban idegenek által is megcsodált eredményeket ért el.

De a magyar falvak sem maradnak el a sorban és nálunk is gyönyörű eredményeket szedhetünk össze. Tapasztalat szerint azokon a helyeken van jövője a cserkészetnek, ahol már az elemi iskolában jól megválasztott *előkészítő munka* (kiscserkészet) folyik.

A katolikus iskolákban a Szívgárda keretében vezethetjük a mese, játék és nóta eszközeivel a kicsinyeket a liliomos zászló alá. A VI. osztályban 12 éves előkészített fiainkat vizsga előtt már fel is avathatjuk, örsbe oszthatjuk, így biztosabban tarthatjuk meg mozgalmunk keretében.

A testi munkában talán túlontúl kifáradt falusi cserkészekkel kevesebb *gyakorlati munkát* kell végeztetnünk, inkább szellemi frissítő tevékenységre van szükségük. Ezért sok vidámsággal vezetjük őket. Kapcsolódjunk be az *iskolánkívüli népművelés* munkájába és ha azt cserkészszellemmel telítjük — az eredmény nem marad el. Mentsük meg a *háziipart,* vagy teremtsünk újat — ezzel kenyeret adhatunk az éhező szájnak. Vezessünk *tábort* — ha nyáron nincs idő rá, akár tavasszal, ősszel — városokba, intézmények megtekintésére, ismeretlen tájakra *honismereti* céllal.

Befejezésül megemlítem még, hogy a cserkészmozgalom soha sem lesz *tömegmozgalom,* mert *többet kíván, mint amire az átlag képes.* Az emberebb ember és magyarabb magyar nemcsak jelszó, hanem irányító is ! Ebből következik, hogy a cserkészet a *jövő vezetésére kiválasztottak* gyüjtőtábora legyen. És így most, amikor a magyar falu felé különböző hangzatos jelszavakkal, de sötét céllal vörös és másszínű kezek nyúlnak, nem hagyhatjuk elveszni őket.

Szent István keresztény Magyarországa a XX. században — erre gondolj, fiatal tanítótestvérem, aki a behavazott falusi zsupptetők alatti életet figyeled és a még romlatlan lelkű fiúkat gyüjtsd magad köré, hogy *híven teljesíthessed kötelességeidet!* . . .

Igazgatótól a tanulóig

mindenki megszerezheti a tökéletes minőségű **CONTINENTAL** írógépet, amely igen kedvező részletfizetésre is kapható. Katolikus intézményeknek, köztisztviselőknek, valamint csoportos rendeléseknél külön engedmény! Díjtalan próbagépet és ajánlatot készséggel küld a vezérképviselő:

GOÝ és KOVALSZKY irodagépüzeme

Budapest, V., Nádor-utca 11. Tel.: 1-245-80, 1-269-33.

ÉRTÉKEINK:

Pohárnik Jenő

† Máter Ghimessy Mária.

(írói nevén : Pohárnok) Győrött született 1898-ban. Az elemiben Wiemann Béla és Újlaki Géza neves tanítók keze alatt lelkesedett meg a tanítói szépséges meséin csüngő kisfiú, hogy ő is tanító lesz. A négy reált, mint «Verhetetlen tizenegy» című ifjúsági regényéből, hiteles forrásból olvassuk, végigfutballozta, aztán a kereskedelmi iskolába vitte édesapja, de ő az iskola lépcsőjén elárulta, hogy régen úgy határozott : tanító lesz. Hiába volt minden atyai érv . . .

— Fiam, még ha jó tanuló lettél volna idáig ! Ha azt hihetném, hogy kiváló tanító lesz belőled, vagy tovább tanulsz majd . . .

A rövidnadrágos kisfiú erre azt felelte :

— Becsületszavamra ígérem : első leszek !

Édesapja a szemébe nézett, aztán — elvitte és beiratta tanítóképzőbe. Első osztályos korától első tanulója lett a győri kir. kat. tanítóképző intézetnek.

Aistleitner József dr., Pogátsa János, Timkó Gusztáv, Békéssy Leó, Mentes Domonkos és az áldott szívű Jakab Ferenc iskolájában öröm volt tanulni ! Öveges Kálmán gyakorlójában meg igazán tanítóvá lehetett lelkesedni. A képző elvégzése után bevonult katonának, hosszú harctéri szolgálat és pár kitüntetés után a háború utolsó napján rohamban súlyos fejlövést kapott, így került haza és sebéből még egészen fel sem gyógyulva elment egy kis faluba tanítónak.

Hamarosan Győrbe hívta igazgatója. Öveges Kálmán megbetegedett, helyettese lett a gyakorlóban, majd Öveges Kálmán nyugdíjazása után rendes gyakorlóiskolai tanító lett, ott tanít ma is.

Pohárnik Jenő első irodalmi sikere az volt, hogy alig huszonkét éves fejjel megnyerte a Nemzeti Színház drámapályázatát. Ekkor vette fel a Pohárnok írói nevet.

Viszont szerinte a legnagyobb — irodalmi sikerét egy kis kolozsvári lánynak a harctérről írt szerelmes versével aratta.

Később tárcákat írt vidéki és pesti lapokba, majd mesék, novellák, költemények jöttek. Egy költeményével pályadíjat nyert Amerikában, egy színdarabbal az Élet pályázatán.

Öveges Kálmánnal megírta a Betűvetést.

Verseskönyvei (gyermekversek) : Feltámadunk. Előre. Meséskönyvei : Észak csillaga. Mesegyöngyök. A gyermek Jézus életéről írt könyve : A gyermekek királya. Ezt a könyvet Emil Horn lefordította franciára és megjelent Párisban és Belgiumban. 1930-ban megnyerte vele a francia Akadémia koszorúját, amit magyar író nagyon kevés mondhat magáénak.

Az Országos Kamaraszínház az ország majdnem minden színházában előadta Judit, majd a Pénzláz című színművét, előbbit Pesten is játszotta a Kamaraszínházban.

Gyermekszíndarabjai közül az «Ildikó királykisasszony» és a «Vadvirág» nemcsak a csonka hazában, de magyarul, tótul, németül az elszakított területeken is legkedvesebb darabjai az iskoláknak. Dr. Klempa Károly premontrei tanár zenéjével megjelent Rabmadár c. cserkészvígjátéka országosan ismert diákdarab.

A Szent Imre jubileumi évben írt Glóriás herceg

című színdarabja, majd Szent Erzsébetről írt darabja közismert. Párisban is előadták a magyar egyesület színpadán őket.

A «Lesz feltámadás» című magyar tragédiájával megnyerte a debreceni Színpártoló Egyesület ezerpengős drámapályázatát. A darabot az ország vidéki színpadain sororozatosan játszották a legnagyobb sikerrel.

«A verhetetlen tizenegy» című sportregénye és a Három cimbora és a Bűvös korona című ifjúsági regénye után a mult évben megjelent «Szent István király» című könyve mutatják Pohárnok Jenő írói útjának felfelé ívelését.

Pohárnok Jenő a győregyházmegyei katolikus tanító egyesület elnöke, az országos Szövetség társalelnöke. A HONSz országos választmányi tagja, a győri csoport alelnöke.

Levelező tagja a Magyar Katonai Irók Körének, titkára az országos Gárdonyi Irodalmi Társaságnak, tagja a Pázmány Péter katolikus írók és hírlapírók Egyesületének, a Magyar Színpadi Szerzők Egyesületének, a győri Kisfaludy Irodalmi Körnek. Emléklapos rokkant főhadnagy. Cserkésztiszt.

Öveges Kálmánnak utóda a gyakorlóiskolában, ahol úgy érezzük, nagynevű elődjének nyomdokain járva neveli és hozza a katolikus tanítók táborába a sok-sok lelkes ifjú tanítót, akik egy hajdani kisfiú komoly *becsületszavából* fakadt lelkiség melegétől indulnak el gyönyörű hivatásuk útján.

1938 február 4-én meghalt **Máter Ghimessy Mária** angolkisasszony, a veszprémi és budapesti intézetek főnöknője, rendi kormánytanácsos, az intézet összes iskoláinak volt vezetőtanára, a «Pápai Pro Ecclesia et Pontifice» érdemkereszt tulajdonosa. Magasabbrendű küldetésének 56 áldásos, munkás éve után megszűnt dobogni nemes szíve, 72 éves korában. Sok száz meg száz katolikus tanítónőnek, sokezer leánynak volt nevelője, eszményképe, tanára, az életbe elindítója. Több mint félszázadon keresztül vezette lankadatlan buzgalommal nehéz pályáján a rábízottakat a magasságok felé. Az egyszerű szerzetesi ruha alatt nagyrahivatott szív dobogott. Széleslátókörű, nagystílű, gazdag személyisége a katolikus magyar nőnevelés kimagasló egyéniségévé avatta. Kiváló tagja volt a rendnek, a katolikus magyar társadalomnak, az egyháznak és a hazának.

Értékes munkásságáért a Szentséges Atya a «Pro Ecclesia et Pontifice» érdemrendnek nagyobbik keresztjét adományozta neki.

Katolikus magyar tanítónők, kik itt nevelkedtetek a «Sancta Maria» intézet nemes szellemében, áldozzatok kegyelettel Máter Ghimessy drága emlékének azzal, hogy halálig azon az úton haladtok, melyen Ő elindított benneteket!

SZÖVETSÉGI HIREK

Nyugtázások. *Tagdíjak.* Tantestület Vaskut 45 P. Püspöklele 12.50 P. Madaras 7 P. Hort 15 P. L. N. Gara 15 P. Endrőd 27 P. Bag 30 P. Ágoston M. Hőgyész 10 P. Balogh L. Nőtincs 10 P. V. Tamás E. Nova 10 P. Béni Péterné Farmos 10 P. K. Józsefné Cikó 15 P. K. E. Peremarton 10 P. Tantestület Jászkarajenő 20 P. B. I. Szentjakabfa 5 P. M. I. Tápiósüly 10 P. Tantestület Devecser 9 P. Tircsi P. Kovácsszénaja 25 P. Tantestület Monok 3 P. Markója Ferenc Nemesrádó 30 P. Joó M. Egyházashollós 10 P. Antóny L. Hernádkércs 10 P. Szepesi F. Keresztespüspöki 10 P. Greiner Gyula Baja 5 P. Pataky F. Tatatóváros 10 P. (Stekovits Gyuláné Zalaerdőd 10 P. 1938 jan. 1-ig. rendben van.)

Otthonra: Erhardt Mihály Lázi 20 P. Kulcsár Imre Kapuvár 1 P. Bohn János Villány, Kovács Márton Somogyhárságy 10 P. Tantestület Poroszló 10 P. Fersli Gyula Lövő 1 P. Horváth János Kislőd 5. P. Tantestület Földeák 10 P. Rauschenberger Károlyné Hőgyész 10 P. Tüske József Gáborjánháza 10 P. Nemes János Hosszúhetény 10 P. Bábel Jolán Szentjakabfa 3 P. Huszár Győző Zalakaros 10 P. Várszegi Béla Fajsz 10 P. Semperger K. Kápolna 1 P. Vas J. Vindornyalak 1 P. Tantestület Visznek 20 P. Módly M. Bük 5 P. A katymári bunyevác ifjúság által rendezett «Falu rossza» c. színdarab jövedelméből a katymári tantestület: Tóby István igazgató 40 P. Andó István Varsány 5 P.

Szociális intézményeinkre: Apáthy I. Szakcs 5 P. Kóczián E. Tiszaföldvár 2 P.

Szerkesztői üzenetek. *J. B., Atkár.* Kivételesen. De mostantól fogva aztán rend legyen. — *B. L., Alsónémedi.* A lapot megindítottuk. — *D. T. B., Dunaszekcső.* A választ e kérdéssel ismerős polg. isk. tanárnő fogja megadni. — *V. P., Ujkígyós.* A körlevelet mindenkinek megküldtük. A felszólítás csak azoknak szól, akik a szövetségen kívül vannak. A lapot megküldetem. — *H. L.* Csak tanügyi és tanítói ügyeknek tudunk teret biztosítani.

HIREK

Halálozás. Hiller Gyula szakadáti kántortanító, tart. százados 1938 jan. 1-én elhunyt. Halála széles kötrökben nagy részvétet keltett. — Magyar Gyula ny. kenézi ktanító 60 éves korában Szombathelyen elhunyt.

Fegyelmi bizottsági tagok. A pécsi egyházmegyében most alakult újra az egyházmegyei fegyelmi tanács. Tanító-tagjai lettek: Gasz József, Hága Ferenc, Partl József és Nágl János. A kinevezés 1938—1940 évekre szól.

Uj helyettes főtanfelügyelő. A pécsi Püspök Bencze László dr.-t tb. kanonokot az egyházmegye helyettes főtanfelügyelőjévé nevezte ki.

Kerületi iskolalátogatók. A megüresedett tisztségekre Virág Ferenc pécsi püspök Pohli Ferenc hercegtöttösi, Dékány István versendi, Resch János császtai és Hucker Tibor szalatnaki tanítókat nevezte ki. Az egyházi iskolalátogatói intézmény függetlenül az államitól nagyszerűen működik a pécsi egyházmegyében. — Az egyházi minősítésnél eme kinevezett iskolalátogatók véleménye az irányadó.

Miniszteri elismeréssel mentek nyugalomba Steiner Ferenc szőkédi és Kerekes Károly magyarsarlósi rk. igazgató-tanítók.

Diszoklevél. Hettmanek László vállaji kántortanító az Orsz. Irodalmi és Zenei Tehetségkutató Bizottság 1937. évi karácsonyi országos dalpályázatán díszoklevelet nyert.

Eszperantó levelezőtanfolyamot indít az Eucharisztikus Világkongresszus Eszperanto albizottsága olyan érdeklődők számára, akik a szóbeli tanfolyamokon nem vehetnek részt. A vezetőség súlyt helyez arra, hogy olyan tárgyak kerüljenek begyakorlásra, melyek az Eucharisztikus kongresszus alkalmával ideérkező külföldiekkel a társalgást nagyban megkönnyíti. A tanfolyam 13 hétig tart, hetenkint kétszer kapnak a résztvevők leckét, a dolgozatot elkészítik, elküldik és kijavítva visszakapják. A tanfolyam díja 2 P, melyet előre kell beküldeni a jelentkezés alkalmával levélbélyegben, továbbá minden egyes lecke visszaküldésére 20 fillér válaszbélyeget kell mellékelni. Jelentkezési cím: Jézus Szíve Szövetség eszp. szak. Budapest, VIII., Máriautca 23., I. em.

Búcsúztatás Diszelben. Szép és megható volt az ünnepség, amelyen 32 évi tanítói működés után betegség miatt nyugalomba vonuló *Kőszegvári Stampf* Stefánia tanítónőt búcsúztatta Diszel község.

Szentmise közben *Tuli* László plébános megható szavakkal búcsúztatta a mindig szorgalmas, agilis, buzgó, önfeláldozó tanítónő mintaképét. Szem nem maradt száraz. Hangos, elcsukló zokogás hangzott fel. Mise után az iskola udvarán gyülekezett a nép, leventék, tűzoltók, szülők, tanítványok, kartársak. Verőfényes nap volt. Itt az iskola tanítói, leventék, volt tanítványok, iskola tanulói, szülők, Szívgárda, melynek megalapítója s 17 évig vezetője volt, fejezték ki hálájukat, szeretetüket, köszönetüket forrón szeretett munkás tanítónőjüknek, gyönyörű virágcsokrokat átnyujtva. Szerényen meghatva mondott köszönetet a szeretetnek ezen nem várt megnyilatkozásáért. A megbecsülés, a tisztelet, a szeretet, az elismerés és a hála nyilvánult meg ezen a napon egy, az Egyháznak és Hazának hű munkása iránt, kinek egész élete fáradságot nem ismerő munkálkodás volt. Megható volt, amidőn a sok önzetlen munkától beteg, búcsúzó tanítónő autón hagyta el forrón szeretett faluját, hogy szülővárosában, Kőszegen, keressen beteg szívére gyógyírt a síró s virágokat hintő szívgárdistái, tanítványai, szülők, szeretett kartársak sorfala között mondott még egy utolsó Isten hozzádot.

Erdélyi József búcsúztatása. *Erdélyi* József országos viszonylatban is nevet vívott ki magának. Ez a név szorosan összeforrt Balassagyarmat utolsó négyévtizedének kultúrtörténetével. Ha ünnepeltek, ha gyászoltak, avagy örültek, Erdélyi József rokonszenves alakja feltűnt a karnagyi emelvényen és a dal, a zene hatalmával melegítette lelküket. Élénk részt vett a közélet minden megmozdulásában. Nem volt olyan kis feladat, amit lebecsült, de nem volt olyan nagy probléma sem, amellyel meg nem birkózott volna. A munka ernyedetlen hőse és a zene, a dal rajongó szerelmese.

Erdélyi József, mint igazgató-tanító és kántor, nyugdíjba vonult s ebből az alkalomból ünnepelte őt a Nemzeti Iskola és a kat. egyházközség, de belekapcsolódtak a többi keresztény egyházak és a város közönsége is. Erre az ünneplésre — nagyon találóan — a szeretet ünnepét, a karácsonyt választották. Szombaton délben a Nemzeti Iskola bensőségesen, meghatóan búcsúzott szeretett igazgatójától. Dr. br. Kray Pál tb. kanonok, esperes plébános könnyes szemmel szorítja meg hűséges munkatársának kezét és fejezte ki az iskola hálás köszönetét. Dr. Ligéti Gyula ügyvéd az egykori tanítványok meleg üdvözletét és őszinte ragaszkodását tolmácsolta s egyben bejelentette, hogy Erdélyi József nevében az iskola fejlesztésére alapítványt tesznek le. A jelenlegi tanítványok nevében Kapos Gyula IV. oszt. tanuló búcsúzott szeretett jó igazgatójuktól. Pancsovay Dezső alezredes a távozó igazgató egész pályafutására kiterjedő, hangulatos, szép beszédben, háromszoros éljennel fejezte ki a hálás szülők jókívánságait. Kapos István igazgató pedig könnyekig meghatva köszöntötte a megértő kartársat és a tantestületnek jó és balsorsban hűséges vezérét. Végül egy kedves és megható jelenettel fejeződött be a szűkebb család szeretetteljes búcsúzkodása.

Csütörtökön, dec. hó 23-án díszközgyűlés keretében mondott forró köszönetet a katolikus egyházközség hűséges és lelkes előharcosának, Erdélyi Józsefnek 40 éves működés után bekövetkezett nyugalombavonulása alkalmából.

Mindegyik beszéd valóban szívből jött és szívhez szólott. Dr. br. Kray Pál egyházközségi elnök őszinte meggyőződés hangján s mélyen meghatva üdvözölte kedves első munkatársát s átnyujtotta neki Bíboros Hercegprímás úr Ő Eminenciája és a Kultuszminiszter elismerő okiratát. Dr. Paczolay Zoltán vil. elnök a szerető baráti szív szavával szólott és őt, mint jó tanítót és az aut. egyházközség megszervezőjét aposztrofálta. Kardos Gyula korm. főtanácsos, evang. alesperes-lelkész levélben, Antal Zoltán ref. lelkész pedig élőszóval üdvözölte a két protestáns egyház nevében. Dr. Vásárhelyi Miklós helyettes polgármester a város közönsége nevében, mint példás polgárt és a közélet önzetlen munkását köszöntötte. Blázsik Károly pápai kamarás, mint az egyházi zene ihletett művészét, és a dalkultúra országosan elismert karnagyát emelte ki. Farkas István gimn. igazgató a gimnázium tanári karának üdvözletét tolmácsolta színpompás, meleg tónusú beszédben.

Erdélyi József mind a két ünnepélyen mélyen meghatva mondott köszönetet a szép és nem várt ünneplésért.

Székesfehérvárott tanügyi kiállítás lesz a Szent István-évben. *Balassa* Brunó székesfehérvári tanker. kir. főigazgató a tankerületéhez tartozó egyházi főhatóságok megkeresése után rendeletet intézett a tankerület összes iskoláihoz és abban értesíti a tanári, illetve tanító testületeket, hogy Szent István király halálának 900. évfordulója alkalmából az 1938. évben rendezendő országos ünnepségek keretében a tankerület székhelyén, a nagy király koronázó városában egy méreteiben is impozáns tanügyi kiállítás rendezését határozta el. Részletesen közli, hogy mi mindenre kíván a kiállítás anyagának összegyüjtésénél tekintettel lenni és felkéri a tanári és tanítói testületeket, fogadják tervét megértéssel, lelkesedéssel és a siker érdekében támogassák őt munkásságukkal. A kiállítás megrendezésére kivételes alkalmat nyujt az a körülmény, hogy a székesfehérvári Szent István elemi népiskola a maga 24 tantermével 1938 szeptemberéig iskolai szempontból zavartalanul felhasználható. Az elgondolás szerint a tervezett tanügyi kiállítást az új iskolával együtt a vallás- és közoktatásügyi miniszter fogja Magyarország kormányzójának bemutatni és átadni. A kiállítás idejét május 20—30. napjai között tervezik, amikor az Eucharisztikus Kongresszus alkalmából a legnagyobb lesz hazánkban az idegenforgalom.

KÖNYVTÁR

Az úttörők ritkán érnek fel a csúcsra s a honfoglalóknak legfeljebb sírhely jut az új földben. Ez volt a sorsa Kisfaludy Károlynak, aki akkor és azt adta a magyar kultúrának, amikor és amire a legnagyobb szükség volt: közönséget teremtett, hogy az Aurórában megalapítsa az első magyar szépirodalmi folyóiratot, amelynek lapjain megszülethetett az új írónemzedék, — írja *Berényi* László az Élet legújabb számában a költő százéves születésfordulója alkalmából. A lap gazdag tartalmából kiemeljük még *Szegváry* Mihály finom hangulatú írását a magyar télről, *Szabó* Józsefnek a lebontásra váró régi Óbudától búcsúzó cikkét. A nívós szépirodalmi részben *Dénes* Gizella és Hilaire *Belloc* páratlan érdekességű regényei mellett *Thurzó* Gábor, *Szomoru* Árpád, *Imrik* Klára, *Nagykárolyi* Etelka és mások írásait olvashatjuk. Több kisebb cikk, a kedvelt családvédelmi rovat változatos tartalma, eleven könyv-, színházi- és filmszemle, divat, kézimunka, háztartás, egészségápolás, szerkesztői üzenetek, rejtvényverseny, valamint a művészi képanyag egészíti ki a művelt katolikus családok legkedveltebb és legolcsóbb szépirodalmi lapjának legújabb számát. Mutatványt készséggel küld a kiadóhivatal Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz. Előfizetési ára havonként 1 pengő.

Most jelent meg: **Szendrei Imre: A responzóriumok orgona (harmónium) kísérete.** Most jelent meg Szendrei Imre kalocsai tanítóképző intézeti tanár, Kalocsa főszékesegyházi karnagy kidolgozásában az összes responzóriumok orgona (harmónium kísérete) modern hangjelzéssel és a leggyakrabban használatos hangnemekben a szentmisében, litániákon, vecsernyéken stb. előforduló feleletek éneklési módja a hivatalos vatikáni kiadás szerint.

A feleletek mindig gondot okoztak a kezdő kántornak. De a gyakorlott kántor is jól teszi, ha — különösen az Ite missa est-re adandó választ kottába tekintve kíséri. Ezek az énekek egyházi hangnemben vannak írva és azoknak pillanatok alatt való transponálása nem mindig sikerül. Ezen tökéletesen segítve van most már, mert Szendrei Responzóriumok Orgonakísérete mindenesetre megadja a segítséget.

Előszavában értékes utasításokat ad a gregorián helyes éneklési módjára, a hangsúlyos helyeket és a Quilismát külön-külön mindenütt jelzi, de a gregórián által megkövetelt többi előadási módot is a megfelelő helyen jelekkel tudatosítja. Ilyen alapos munka mostanában nem jelent meg.

Orgonakísérete nem okoz gondot a kezdő kántornak sem, gyakorlott orgonistának pedig élvezet az az orgonakíséret, amit Szendrei olyan nagy biztonsággal helyez a gregórián korális alá.

Hogy mennyire gyakorlati ember a könyv szerkesztője, bizonyítja az is, hogy külön táblázatba foglalja össze a pap intonálási hangját. Ez az, amiért sok kezdő kántor egész kromatikus skálákat bökögetett eddig ki, míg rátalált (vagy nem talált) arra a hangra, melyen aztán akkordot is adott. Most ez nem fordulhat elő.

A füzetben más nincsen, mint csak a responzóriumok, így sokat nem kell lapozni, pillanat alatt ott van előttünk a kotta.

Ügyes beosztás (összetartozó responzóriumok egy oldalon vannak) éles kották, tiszta nyomás Gál hangjegynyomdáját dícséri. Ára 3 P. Kapható a szerzőnél Kalocsán és a Szent István-Társulat könyvkereskedéseiben.

Babócsay János.

A fogalmazás tanítása a népiskola II—VI. osztályában. Irta: *Drozdy* Gyula, *Móra* József és *Móra* László. (611 oldal. Ára 8 P.) Az Egységes Vezérkönyvek 5. új köteteként jelent meg ez a hatalmas, értékes mű. Más szerzőktől való elődje megtette kötelességét, utat nyitott a szabadfogalmazásnak és teljesen elfogyott. Szükség volt most már erre a teljes részlete séggel megírt vezérkönyvre, egyrészt mivel elődje rövid és általános volt, másrészt mivel a fogalmazás tanítása akkora haladást tett az elmúlt évtizedben, hogy a módszeres eljárás összes vívmányainak részletes bemutatása még nem történt meg eddig. Mint az Egységes Vezérkönyvek

LOPOS GYULA
Bpest, III., Becsi-út 85.
ISKOLAPADOK,
TORNASZEREK,
JÁTSZÓTEREK.
ISKOLATÁBLÁK,
FALRAFESTETT
TÁBLÁK.

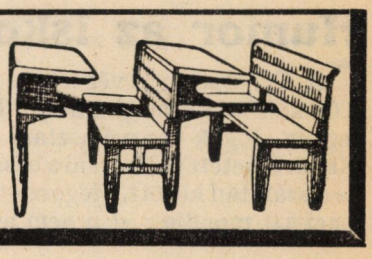

többi kötetei, ez is teljes részletességgel adja tárgykörét, teljesen kidolgozott tanítási tervezetekben.

Bevezetésül adják a szerzők az általános szempontokat. Behatóan szólnak a fogalmazás tanításának módjáról, a kötött és szabad fogalmazásról, a kettő közötti átmenetről, a fogalmazási tételek megválasztásáról, a fogalmazás tanításának menetéről, a fogalmazás kapcsolatáról a magyar nyelvtanítás többi ágával és azután más tárgyakkal, valamint a fogalmazási órák beosztásáról, célszerű kihasználásáról. Már eközben is mindenütt adnak a szerzők gyermekfogalmazványokat példák gyanánt.

Ezután minden osztály részére külön-külön kapjuk a teljes anyag részletes feldolgozását. Minden osztálynál bevezetőül általános szempontokat és részletes tanmenetet. Ezek a tanmenetek magukban véve is megbecsülhetetlenek. Mindegyik oly lelkiismeretességgel készült, hogy nemcsak osztályról-osztályra mások a fogalmazási tételek és osztályról-osztályra a fokozatosság elve szerint vannak összeválogatva, hanem ugyanazon osztály 20—20 fogalmazási tétele is árnyalatról-árnyalatra biztosítja a menet fokozatosságát. Már a II. osztályban is ahány fogalmazvány, annyi fokozat a menetben. Valóban bámulatos a szerzők művészi érzéke, módszeres képessége. Csak aki végigcsinálta, vagy többször megfigyelte a II. osztály tanítójának fogalmazás-tanítási munkáját, tudja értékelni azokat az aprólékos, de egytől-egyig szükséges, tökéletes módszeres lépéseket, melyeket a szerzők főleg itt a II. osztály tanítási tervezeteiben produkálnak.

Sok tanítónak is az a véleménye, hogy a fogalmazás tanításához egy és ugyanaz a módszeres menet felel meg csaknem minden téma feldolgoztatásához és nem szükséges hatalmas és drága könyvben adni öt osztály 20—20 tanítási egység részletes tervezetét. De aki végig megy e könyvön, az világosan látja, hogy nem lehetne általános fejtegetésekkel a fogalmazás *tanításáról* teljes képet adni; megérti, hogy a tanulók fogalmazványain, azok taglalásával, részletes megtárgyalásával képes csak a tanító fokról-fokra tökéletesíteni a gyermekek fogalmazási készségét, képességét, szóval a tanulókat fogalmazni *megtanítani*.

Az összes tanítási tervezetek állandóan gyermekfogalmazványokat adnak, azokhoz kapcsolódnak. A kötete végén pedig osztályonkint csoportosítva száz oldalon még külön vannak érdekes és tanuslágos gyermekfogalmazványok, összeválogatva azokból, melyeket a tanítók a szerzők kérésére az ország minden részéből beküldtek.

Barabás András.

Humor az iskolában.

A IV. osztállyal végeztem. Átmegyek a III.-hoz. Tőlük szoktam megkérdezni, hogy most milyen óra legyen. Joguk van választani az aznapi órák közül. Ekkor lehetett választani a beszéd-, értelemgyakorlat és a számtan között. Megoszlott a szavazatok száma. Laci azt mondja: «Én nem adnám oda a számtanórát tíz pengőért sem». Szegény nincstelennek a gyermeke. Ő döntötte el. Számtan-óra lett.

A IV. osztályban földrajz órán kérdezem: «Miért mondjuk, hogy hazánknak természetes határa van?» Rávágja nagybüszkén Jancsi: «Mert nagy természete van!»

Szívgárda gyűlésen kérdezem vissza a mult heti parancsot. A parancs volt: «Ha káromkodást hallok, bemegyek a templomba, s engesztelő imát végzek az Oltáriszentség előtt». Beszámolnak. Az egyik cserkész-szívgárdistám, mikor tőle érdeklődöm, azt mondja: «A cserkész nem dicsekszik».

Kövér Franciska.

PÁLYÁZAT

A **tápiószentmártoni** rk. iskolaszék a belterületi iskolánál a VKM úr 73.447/1938. sz. a. kelt rendelete alapján az ötödik sz. tanítónői állásra pályázatot hirdet a lap megjelenésétől számított 21 napi határidővel. Az állás betöltése a VKM-i rendeletek figyelembevételével az egyházhatóság hármas jelölése alapján történik. Az a pályázó, akinek érdekében bárki részéről akár élőszóval, akár írásban közbenjárás történik vagy korteskedik, a jelölésből kizáratik. Kérvények felszerelve, válaszbélyeggel és borítékkal ellátva rk. Plébániahivatal, Tápiószentmárton, Pest m. küldendők.

A halálozás folytán megüresedett **siroki** III. sz. tanítói állásra a folyó tanévben helyettessel való betöltésre pályázat hirdettetik. Határidő a megjelenéstől számított három hét. Fizetése törvényes. Plébánia, Sirok, Heves m.

A **somogyfehéregyházi** rk. iskolánál most szervezett II. tanítói állásra pályázatot hirdet. Határidő 21 nap. Kötelességek díjlevél szerint. (Leventeoktatás, Énekkar-szervezés, Actio Cat. vezetése). Pályázatokat postán kell küldeni. Plébániahivatal, Somogysámson.

A **polányi** rk. egyházközség az újonnan szervezett II. sz. tanítói állásra pályázatot hirdet a VKM 69.030/1934. sz. rendelet és hármas egyházhatósági jelölés alapján. Javadalma 20% helyi, többi államsegély; egyszobás lakás fűtéssel. Kötelességek díjlevél szerint. A megválasztott tanító köteles a kántort díjtalanul helyettesíteni. Katonai szolgálat igazolandó. Határidő a lap megjelenésétől számított 21 nap. Pályázó, akinek érdekében akár szóban, akár írásban közbenjárás történik, jelölésből kizáratik. Kellően felszerelt kérvények válaszborítékkal felbélyegezve geszti-i (Somogy vm.) Plébániahivatalhoz küldendők.

A **rábapatonai** (Győr m.) rk. egyházközség a most szervezett ötödik tanítói állásra pályázatot hirdet. Csak férfiak pályázhatnak. Az illetmények törvényszerűek. Az új tanító a tanításon kívül szükség esetén köteles a kántori helyettesítésre, továbbá az ifjúsági egyesület és dalárda rendszeres vezetésére. A kellően felszerelt kérvényhez a kántori oklevél és felbélyegzett válaszboríték is csatolandó. Az állás a VK minisztérium engedélye folytán az évköz elle-

nére végérvényesen lesz betöltve. A pályázati határidő 1938 március hó 8. A kérvények az alulirott Egyházközség elnökségéhez küldendők. Egyházközség elnöksége, Rábapatona.

Jászfényszarui rk. Iskolaszék elhalálozás folytán megüresedett férfitanítói állás folyó tanévben helyettessel való betöltésére pályázatot hirdet. Leventeoktatás, énekkarvezetés, templomi orgonálás megkívántatik. Pályázati határidő lap megjelenésétől számított 21 nap. Állás hármas jelölés után VK miniszter úr engedélye elnyerésétől feltételezetten fog betöltetni miniszteri rendeletek figyelembevételével. Válaszbélyeg csatolandó. Kötelességek díjlevél szerint. Iskolaszék.

Sári (Pest m.) rk. egyházközsége az újonnan szervezett VII-ik férfi tanítói állásra 21 napi határidővel pályázatot hirdet. Az állás betöltése egyházhatósági hármas jelöléssel és a VKM rendeleteinek betartásával történik. Fizetése törvényszerű, lakbérrel, illetményhivatal útján. A megválasztott köteles a kántort helyettesíteni, szívgárdát vezetni, leventeoktatást vállalni, éppen ezért csak férfitanítók pályázzanak, kik ne csak okleveleiket mutassák be, de képességeiket is igazolják. Személyesen megjelenni nem kell, csak meghívásra. Korteskedés, közbenjárás kizáró ok. Költségmegtérítés nincsen, válaszbélyeg kell. A választás feltételes a szervezési eljárás befejezéséig. Felsőbbhatósági jóváhagyás hiánya miatt a megválasztott jogi követeléseket nem támaszthat. A pályázati hirdetmény minden szükséges tudnivalót tartalmaz, írásbeli információt nem adunk, személyesen érdeklődőket nem fogadjuk. Kőrösi János iskolaszéki elnök.

A **dunaharaszti** rk. egyházközség iskolaszéke az V-ik sorszámú rendes férfitanítói állásra három heti határidővel pályázatot hirdet. Az állás betöltése a VKM 69.030/1934. VI. zámú s a pp. Karnak 1935. évi rendeletei alapján hármas jelöléssel történik. Javadalom 40% és lakbér helyi s a fizetésnek megfelelő államsegély. Kötelessége: a kijelölt osztály, ismétlőiskola, ifjúsági s cserkészegyesületek vezetése, az A. C. működésében tevékenyen résztvenni; kántortanítót akadályoztatása esetén helyettesíteni. Zenében s kántorságban jártasság előny. Helyben áll. polg. iskola; HÉV- s MÁV-állomás. Budapesttől 35 perc. Okmányokkal kifogástalanul felszerelt kérvények válaszbélyeggel ellátva a dunaharaszti rk. Iskolaszék címére küldendők.

Ófehértó rk. egyházközsége helyettes kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Határidő 21 nap. Javadalom: lakás, 21 értékegység, államsegély. Korteskedés, közbenjárás kizáró ok. Válaszbélyeges pályázatok: Rk. Plébánia Levelek, címzendők.

A **mályi** róm. kat. egyházközség a lemondás folytán megüresedett II. számu férfitanítói állás helyettesítésére pályázatot hirdet. Határidő e lap megjelenésétől három hét. Választás és fizetés a vonatkozó rendeletek szerint. Katonai szolgálat igazolandó. Közbenjárás irásban, vagy szóval, a jelölésből kizáró ok. Kérvények válaszbélyeggel Plébánia Mályi u. p. Nyékládháza, küldendők.

Harmoniumot, jót, olcsót, garanciával, egy több játékost Szüle készítőtől veszek. Cegléd, Kossuth F.-u. 42.

Négy éve végzett tanító helyettesi vagy nevelői állást keres. Vári Béla Felsőgalla, VIII. akna.

Gyermekszíndarabok márciusra, madarak napjára, anyák napjára 1.—, Testnevelés módszeres anyaga 1.20, Dalos tornajátékok 1.50 P. Babócsay, Bátaszék.

Jeligés

leveleket csak akkor továbbítunk, ha a beküldő a levelet megfelelő bélyeggel látta el.

A Kladóhivatal.

Felelős kiadó a Stephaneum nyomda és könyvkiadó, a Szent István-Társulat egyesitett üzemei rt.
DR. TAKÁTS ERNŐ, vezérigazgató.

A MÁRCIUS 15-i ISKOLAI ÜNNEPÉLYEK RENDEZÉSÉHEZ

a Szent István-Társulat az iskolák támogatására siet és a m. t. iskolavezetők szives figyelmébe ajánlja az alant felsorolt és igen kis költséget jelentő kiadványokat:

Hazafias, irredenta színdarabok.

A jóslat. Irred. színdarab 3 részben. (Sok sz.) (Kis színdarab 2) ... 1.—
A kis Jókai. Irred. szj. Irta: Csite K. ... —.80
A nagy magyar ünnep. Hazafias gyermekszínjáték 5 képben. Irta: Gebri I. (10 fiú 4 lány) ... —.80
Az eltemetett harang. Hazafias színmű 3 felv. (16 f., 5 n.) Irta: Sereghy P. ... 1.—
Az Ereklye varázsa. Hazafias színmű 3 felv. (7 f., 4 n.) Sereghy ... 1.—
A kakas megszólal. Hazafias színj. Irta: Csite K. —.80
A magyar sors. Színmű. Irta: Marczell A. dr. ... 2.—
Annuska lelkem. Irred. szjáték 1 f. Irta: Nagyné 1.20
A tanító álma. Irred. jelenet (4 f.) Irta: Bartunek I. —.40
Az elemi iskolák szabadság ünnepe. Teljes műsor 1.50
Az irredenta lányok. Színmű 3 felv. Irta: Kozák Jolán ... 1.20
Az iskolai zászló. Hazafias színmű 3 felv. (3 f., 6 fiú.) Irta: Ajtai. ... 1.—
Azt mondja minden gyerek. Hazafias verses jelenet —.70
Anyuska meséi. Irred. színd. 1 felv. (Több sz.) (Kis szind. 5) ... —.60
Bácskai lányok. Hazafias színmű nagy lányoknak 1.20
Csíki gyöngyvirágok. Székely álom. Irred. színdarab 2 képben (9 f., 1 fiú. 2 l.) Irta: Vladárné 1.—

Folytatása a 64. oldalon.

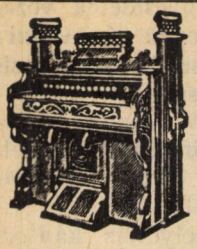

Évtizedek óta közismert legjobb **ORGONA-HARMONIUMOK**

ház-, dalárdák-, iskolák- és különösen *templomoknak.*

Magyarországon vezető speciális harmoniumcég és legnagyobb harmoniumraktár

HŐRL NÁNDOR, Budapest, II., Török-utca 8.

A budai Margit-hidfőtől a második utca jobbra.

Fizetéskedvezmény. Sürgönycím: „HARMONHŐRL." Telefonszám: 151-652.

Diákhősök. Hazafias színmű 1 felv. (Ifj. színp. 4) 1.—

Én magyar leány vagyok. Hazafias színmű. Irta: Murgács K. —.80

Esik eső karikára. Hazafias színj. Irta: Csite K. —.80

Égi zálog. Irred. színj. Irta: Csite K. 1.20

Fekete toborzó. Irred. szjáték 1 felv. Irta: Pásztor J. (4 f. 3 n.) 1.20

Feltámadunk. Hazafias álomkép kottával (Erdélyi M.) 1.—

Gyere haza Kossuth Lajos! Irred. ifjúsági színmű 1 felv. 1.60

Hazádnak rendületlenül. (Több fiú.) Irta: Csite K. 1.20

Hadak megindulnak. Költői színj. (5 f., 1 n.) 1.—

Hadak útja. Hazafias szinj. március 15-ére. 1 felv. (4 f., 1 n.) Irta: Gerley M. 1.20

Harangszó... Hazafias szinj. Irta: Csite K. 1.20

Hej Rákóczi, Beresényi! Tört. szinmű 3 felvonás. Régi kurucdalokkal és tánccal (17 f. 5 n.) 1.80

Hiszek. Irred. szinj. Irta: Csite K. (3 fiú.) —.60

Hivó szózat. Szibériai történet fogoly magyarok életéből. 1 felv. Irta: Egri M. (8 f., 1 n.) (Kis szind. 21) —.60

Határoszlopnál. Hazaf. szind. március 15-ére. (2 fiú.) (Kis szind. 24) —.40

Hungária. Irred. szind. (13 fiú.) (Kis szind. 13) —.60

Kalapomon nemzetiszín rózsa. Hazafias szinjáték. (Csite K.) 1.20

Kossuth Lajos azt üzente. Hazafias szinmű 3 felv. Kottával 3.10

Kassai rózsák. 1 felv. (10 sz.) (Ifj szinműtár 8) —.60

Kis menekültek. Irred. szinmű 1 felv. (Sok sz.) 2.30

Láne-láne, eszterláne. Hazafias szinj. Kisebb lányoknak. Irta: Lányi A. 1.40

Lángok a magyar éjben. Irred. szinj. Irta Csite K. (Több fiú) —.60

Lángra gyult parazsak. Irred. szinmű 3 felvonás. Irta: Mahovits Gy. 2.50

Leventék szabadságünnepe. (Március 15.) Teljes műsor 1.50

Magyar hősök. Irred. szinj. 1 felv. Irta: Tóthné-Zalai E. (Kis szind. 6) —.60

Magyar igazság. Hazafias szavalatok. (Kis szind. 31) —.40

Magyar szív koszorúja. Irred. szinj. március 15-ére. Irta: Csite K. —.40

Magyar március. Teljes kidolgozott műsor 1.50

Március nagy napja. Jelenet, ének és táncbetétekkel március 15-ére. Irta: Ajtay E. (8 l. fiú szereplő.) (Mi szh. 102) —.80

Március 15. Teljesen kidolgozott hatásos műsor 1.50

Március 15. Ifj. szinmű 1 felv. (9 fiú.) (Kis szind. 22) —.60

Mátyás igazságot tesz. Hazafias vígj. (8 fiú.) (Ifj. szinp. 13) 1.40

Megvirrad még valaha. Irred. szinj. 2 fel. (5 f., 2 l.) Irta: Szende E. (Ifj. szinj. 58) 1.20

Mindent a hazáért. Drámai költemény 7 élőképpel. (Sok sz.) Irta: Bartunek J. 1.—

Mindnyájunknak el kell menni. Hazafias népszinmű 2 felv. 2.—

Mi van a kosárban. Irred. jelenet. Irta: Csite K. —.60

Mult-jelen-jövő. Hazafias szinj. 1 fel. (Sok sz.) Irta: Bartunek I. 1.—

Nagyanyó mesét mond. Irred. szinj. Irta: Kozák J. 1.20

Nagyanyóka unokája. Hazafias szinmű 3 részben. Március 15-ére. (4 f., 2 n., 3 fiú, 3 l.) Irta: Pataky F. (Kis szind. 25) —.40

Ne esüggedj, magyar. Hazafias szinmű 1 fel. (1 f., 1 n.) Irta: Varnusz A. —.80

Nem úgy van, mint régen volt. Két hazafias szinjáték. 1. A régi nóta. 3 fel. 2. Nagyanyó mesét mond. Mesejáték. 1 felv. Irta: Kozák J. 1.20

Nem veszhet el Magyarország sohasem. Irred. szinmű 1 felv. (3 l., 5 fiú.) Irta: Pasko O. 1.60

Őrtüzek. Hazafias szinmű 3 fel. (16 f., 3 n.) Irta: Sereghy P. 1.—

Ősi rögök. Irred. szinmű 1 fel. (7 f., 3 n.) Irta: Sándor P. 1.—

Petőfi lelke. Hazafias szinmű 1 fel. (12 sz.) (Kis szind. 11) —.60

Petőfi-szinjáték. 3 részben. (11 f., 1 n.) Irta: Kovács L. —.50

Pozsony, Kassa, Kolozsvár. Irred. szinj. Irta: Csite K 1.—

Rabmagyar lányok üzenete. Irred. szinmű 3 fel. (14 n.) (M. sz. 25) 1.20

Sanyi meggyógyul. Irred. szinj. 3 részben. (Több sz.) (Kis szind. 8.) —.80

Szabadság ünnepe. Teljes kidolgozott műsor 1.50

Székelyvér. Hazafias gyermekdráma 1 felv. (Kis szind. 10) —.80

Szebb jövőt. Irta: Csite K. (3 f., 2 l.) 1.20

Szent bokréta. Hazafias szinmű. Irta: Csite K. 1.20

Talpra magyar, hí a haza! Hazafias szinmű. Irta: Csite K. 1.—

Turán fia. Irred. szj. Irta: Csite K. 1.50

Végek sóhaja. Irred. játék március 15-ére. (15 sz.) (Kis szind. 1) —.40

Vihar a havasokon. Irred. szinmű 3 felv. Irta: Alföldi [147 f. 5 n. (föv. szh. műsora 82] 2.—

Virradat. (Varga J.) Irred. szinjáték 1 felv. —.60

Zrinyi Ilona. Hazafias szinmű 3 képben. (Ifj. szinp. 12.) Irta: Párkányi 1.60

Kiválasztásra az alacsony árakra való tekintettel még kivételesen sem küldhetünk. A kiadványok árának előzetes beküldése esetén a szállítást bérmentve eszközöljük. Az összeg beküldése bélyegekben is történhetik.

Megrendelési cím Szent István-Társulat

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Kiadja a Szent István-Társulat. — Stephaneum nyomda és könyvkiadó r. t. Budapest. — A nyomdáért felelős: ifj. Kohl Ferenc.